

Saksframlegg

Saknr.	Utvalg	Møtedato
018/24	Formannskapet	18.04.2024

Planstrategi for Moss 2024-2027

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Forslag til planstrategi, med planprogram for revisjon av kommuneplanens samfunnsdel, legges ut på høring i minst 6 uker. Det varsles samtidig oppstart av arbeidet med revisjon av kommuneplanens samfunnsdel.
2. Planprogram for revisjon av kommuneplanens arealdel utarbeides og legges fram for politisk behandling i september 2024.
3. Folkehelseoversikten Mangfoldige Moss - slik har vi det 2023 tas til orientering. Oversikten utgjør et kunnskapsgrunnlag som skal legges til grunn for planarbeid i kommunestyreperioden.

Bakgrunn for saken:

I henhold til plan- og bygningsloven skal kommunestyret minst én gang i hver valgperiode, og senest ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Kommunestyret har fattet vedtak om at arbeidet med rullering av kommuneplanen skal påbegynnes i løpet av første kvartal 2024, og at kommunens planstrategi legges frem for revidering i første møterekke 2024.

Formannskapet- 018/24:

1. Forslag til planstrategi vedtas som følger:
2. Moss kommune skal utarbeide et arealregnskap som en del av planbeskrivelsen til kommuneplanens arealdel.
3. Moss kommune skal utarbeide en arealstrategi. Prosessen for dette fastsettes som en del av planprogrammet til arealdelen, med eget politisk vedtak av arealstrategiene før politisk behandling av arealdelen.
4. Kommunen er positiv til boligformål: Kallumjordet (Gnr 194 Brnr 283), Vang-innspill 59/2020 (Gnr 181 Brnr 9) og Botneråsen/Ravnås-innspill 32/2020 (Gnr 135 Brnr 1)
5. Kommuneplanens samfunnsdel legges til grunn, og oppdateres kun med ev endringer som følge av arealregnskap og arealstrategi
6. Planprogram for revisjon av kommuneplanens arealdel utarbeides og legges fram for politisk behandling i september 2024
7. Folkehelseoversikten Mangfoldige Moss - slik har vi det 2023 tas til orientering. Oversikten utgjør et kunnskapsgrunnlag som skal legges til grunn for planarbeid i kommunestyreperioden.
8. Planprogrammet til rullering av kommuneplanens samfunnsdel tas ut av planstrategien.

Det legges inn en lett rullering/oppdatering av Veteranplanen i 2025.

Saken sendes videre til kommunestyret for sluttbehandling.

Redegjørelse for saken:

Formålet med kommunal planstrategi er å klargjøre hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre for å legge til rette for ønsket utvikling i Moss. Kommunal planstrategi er et hjelpemiddel for kommunen til å prioritere planressurser og fastlegge det videre planarbeidet. Den kommunale planstrategien skal omfatte kommunens strategiske valg knyttet til utviklingen av kommunesamfunnet. Dette gjelder både langsiktig arealbruk, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

I Plan og bygningsloven § 10-1 står det følgende:

”Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden”. ”Ved behandlingen skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer. Kommunestyret kan herunder ta stilling til om det er behov for å igangsette arbeid med nye arealplaner i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves”.

Det stilles krav til kunnskapsgrunnlaget for planstrategien. Folkehelselovens § 5 stiller krav til at kommunen skal ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Det stilles også krav til at kommunen har oversikt over boligbehovet for både ordinære og tilpassede boliger for vanskeligstilte på boligmarkedet, jf. lov om kommunens ansvar på det boligsosiale feltet § 5. Kommunen har et omfattende kunnskapsgrunnlag som ligger til grunn for arbeidet, og folkehelseoversikten og rapporten “Behov og virkemidler i det boligsosiale arbeidet i kommunen” ivaretar lovkravene. Noen av de viktigste rapportene i kunnskapsgrunnlaget er:

- Folkehelseoversikt Mangfoldige Moss slik har vi det 2023
- Kunnskapsgrunnlag Moss 2035
  - Økonomi og framtidens handlingsrom
  - Kostra, tjeneste og organisasjonsanalyse
  - Kvalitativ innsikt
- Naturkartlegginger naturmangfoldplanen
- Kunnskapsgrunnlag klimatilpasning
- Klimaregnskap
- Regional analyse
- Levekårskartlegging 2022
- Kunnskapsgrunnlag til boligpolitisk plan - samleoversikt
  - Behov og virkemidler i det boligsosiale arbeidet i kommunen

Intern og ekstern medvirkning:

Samarbeid og partnerskap mellom myndigheter, næringsliv og sivilsamfunnet er avgjørende for å lykkes med bærekraftig utvikling. Vi skal legge vesentlig vekt på innbyggerinvolvering, samarbeid med organisasjoner og næringsliv i planarbeid i perioden. Det er derfor en plikt å innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Kommunen bestemmer selv hvordan og når i prosessen disse synspunktene innhentes.

Planstrategien har vært diskutert internt i kommunens ledergrupper på kommunalområdenivå, i kommunens tverrfaglige planforum. Den har også vært diskutert i regionalt planforum, hvor statsforvalter, fylkeskommunen og Statens vegvesen deltok. Det er påbegynt dialog med samarbeidskommunene i mosseregionen om felles plan- og utredningsbehov. Prioriterte felles satsningsområder vedtatt i Mosseregionen interkommunalt politisk råd skal følges opp, og det er foreløpig vurdert samarbeid om ny felles plan for Vansjø og for å se på behov for areal til næring og massehåndtering i et regionalt perspektiv.

Det er ikke lagt opp til annen ekstern medvirkning om planstrategiarbeidet ut over høring og kunngjøring i aviser, men det vil bli prioritert å gjennomføre innbyggerinvolvering i forbindelse med revisjon av kommuneplanen.

Vurderinger:

I lys av de store utfordringene samfunnet står overfor og ny politisk posisjon i Moss, ser kommunen behov for at kommuneplanens samfunnsdel og arealdel skal revideres i kommunestyreperioden. I tillegg er det avdekket plan- og utredningsbehov for enkelte temaer og innarbeidet kommunestyrevedtak om igangsetting av planarbeid.

For å sikre tydelig retning på klima- og naturarbeidet vil kommunen se nærmere på blant annet indirekte klimagassutslipp, overvannshåndtering, samt restaurering og etablering av mer natur og sammenhengende grønnstruktur gjennom oppfølging av naturmangfoldplanen og utarbeidelse av en ny grønnstrukturplan. Behovet for kystsoneplanlegging anbefales ivaretatt gjennom å integrere dette i annet planarbeid, herunder arbeidet med kommuneplanens arealdel og prioriterte satsningsområder som handlingsplan for naturmangfoldplan, stengsler i strandsonen og rent Mossesund. Hvordan verbalvedtaket knyttet til kystsoneplanlegging anbefales ivaretatt vil bli fremmet som en egen sak til hovedutvalg for natur, landbruk og miljø.

For å motvirke sosial ulikhet og utenforskap er det utrednings- eller planbehov når det gjelder barnehage tilbudet, legetjenesten og utviklingen av geografisk ulikhet i levekår. Tilgjengelige kulturtilbud og et bredt tilbud til idrett og fysisk aktivitet står sentralt både for å motvirke sosial ulikhet, hindre utenforskap, styrke folkehelsen og for å gjøre byen attraktiv å bo i og å drive næringsutvikling i.

Arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap skal følges opp etter utarbeidelse av ny helhetlig ROS og ny plan for klimatilpasning som skal gi strategisk retning for hvordan Moss skal bli en klimarobust kommune. Det er behov for å gjennomgå beredskapsplanverket på nytt som oppfølging av ny ROS, herunder skal det utarbeides en pandemiplan.

For å unngå merforbruk på vikar og overtid, redusere sykefravær og sikre rett kompetanse på rett sted er det behov for å utarbeide strategier for kompetansestyring og rekruttering som innarbeides gjennom en revisjon av arbeidsgiverstrategien.

Dette er ikke en uttømmende vurdering av plan- og utredningsbehovet for hele perioden. Gjennom en revisjon av kommuneplanens samfunnsdel vil det være aktuelt å vurdere rutiner for å evaluere utvalgte tiltak og planer, se på planbehov og muligheten for å erstatte eller slå sammen planer og forenkle plansystemet med færre planer og tydelige prioriteringer.

Listen over prioriterte planoppgaver viser overordnede planer som er under arbeid, som skal rulleres eller utarbeides i planperioden 2024-2027. For å møte utfordringene har også kommunen vedtatte planer som gjelder og skal følges opp. Disse er listet opp og beskrevet nærmere i et eget vedlegg, "planoversikt".

Revisjon av kommuneplanens samfunnsdel

Formålet med planarbeidet er å revidere kommuneplan for Moss for perioden 2024-2035. Kommuneplanens samfunnsdel ble utarbeidet som et viktig ledd for å sikre retning for ny kommune i forkant av kommunesammenslåingen av Moss og Rygge kommuner. Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i mars 2020. Det er et viktig formål å styrke kommuneplanen som strategisk styringsdokument for Moss kommune, og det er viktig med ny politisk og administrativ gjennomgang og forankring av mål og strategier for utviklingen av mossesamfunnet. Dagens samfunnsdel omfatter mange tema, mål, delmål og strategier og har vist seg å være utfordrende å videreføre i kommunenes handlingsplaner. Samfunnsdelen bør i større grad spisses mot kommunenes spesifikke utfordringer og vise tydelige prioriteringer.

Revisjon av kommuneplanens arealdel

I planstrategien foreslås det at kommuneplanens arealdel skal revideres i planperioden.

Arealdelen skal bygge på kommuneplanens samfunnsdel med langsiktige strategier for areal- og transportutviklingen.

Kommuneplanens arealdel ble utarbeidet i forbindelse med kommunesammenslåingen. Planarbeidet hadde fokus på en teknisk gjennomgang av planene for å utvikle en sømløs og helhetlig plan for den nye kommunen, samt at arealdelen skulle svare ut planstrategiene. Gjennom planprosessen ble det vurdert at kommunen har tilstrekkelig egnede arealer til utbyggingsformål innenfor langsiktig utbyggingsgrense.

Kommuneplanens arealdel henger sammen med arealstrategiene i samfunnsdelen og gir et godt grunnlag for en fysisk utvikling som bygger opp under en bærekraftig samfunnsutvikling. Det er allikevel behov for å gjøre noen endringer i arealdelen. Dette gjelder blant annet revisjon av bestemmelser for å forenkle byggesaksbehandlingen og for å sikre forutsigbarhet og riktige kvaliteter i utbyggingsprosjekter. Samfunnet er i rask endring, noe som medfører at også arealbehovene bør gjennomgås på nytt. Noen utbyggingsområder vil kunne utgå som følge av ny kunnskap om naturfare og føringer for matsikkerhet.

Moss kommune har fått bekreftet av vi vil få tilskuddsmidler fra Miljødirektoratet til å gjennomføre en "planvask" av eldre planer for å ivareta naturmangfold i kommuneplanleggingen. Behov for næringsarealer og areal til massehåndtering og snølager er endret siden forrige rullering. Det er også behov for å se på utbyggingstakten i kommunen og å vurdere om kommunen i sterkere grad bør styre boligutviklingen i prioriterte områder. Det er svært utfordrende å sikre tilstrekkelig teknisk og sosial infrastruktur når utbygging skjer i mange bydeler samtidig, og det kan være nødvendig å prioritere sterkere styring av utviklingstakten.

Det er behov for en mer grundig gjennomgang av utredningsbehovet før utarbeidelse av planprogram for arealdelen. Kommunedirektøren anbefaler igangsetting av arbeidet med langsiktige arealstrategier og utarbeidelse av kunnskapsgrunnlag for arealdelen i 2024. Det tas sikte på oppstart av arbeidet med å lage planprogram for revisjon av kommuneplanens arealdel fortløpende, med mål om å fremme sak om planprogram for kommuneplanens arealdel i september 2024.

Dersom det er ønskelig med en raskere revisjon av arealdelen enn det planprogrammet legger opp til vil dette medføre behov for omprioritering av kommunens planressurser til areal- og transportplanlegging, noe som innebærer at andre planoppgaver vil måtte utsettes.

Økonomiske konsekvenser for årsbudsjett og handlingsplan:

Omfanget av planarbeid vil medføre bruk av interne ressurser og for mange planarbeid vil det være nødvendig med konsulentbistand. Planmidler til den enkelte plan må innarbeides og vurderes i forbindelse med budsjettbehandling, og gjennomføring av opplistede planer forutsetter finansiering. Ressursbehovet i et planarbeid avhenger av planens omfang, utredningsbehov, og grad av medvirkning. Kommunedelplaner og fagplaner som er tverrsektorielle og med et bredt spekter av virkemidler som ses i sammenheng, krever mer ressurser enn en fagplan på virksomhetsnivå.

De fleste planarbeidene medfører behov for tid og ressurser til kartlegginger og utredninger, både interne og eksterne. Medvirkningsprosesser gjennomføres for å skaffe innsikt og kunnskap, i tillegg til å gi innbyggere og andre interessenter anledning til å påvirke beslutninger. Anslagsvis bør en regne med arbeidsinnsats tilsvarende 1-1,5 årsverk til prosjektarbeid, kunnskapsgrunnlag, medvirkningsprosess, forankring i ledelse og utarbeidelse av plandokument. Ved behov for eksterne utredninger, kommer dette i tillegg.

Oppsummering/konklusjon:

I kommunestyreperioden skal det prioriteres plan- og utviklingsoppgaver som følger opp kommunens visjon og kommuneplanens satsningsområder. FNs bærekraftsmål skal legges til grunn for alt planarbeid. Felles innsats for økt livskvalitet og økt gjennomførings- og innovasjonskraft er gjennomgående fokusområder. Dette innebærer blant annet at det er behov for et forenklet planverk som gir tydeligere prioriteringer og fokus på gjennomføring av

planer. Prosjektarbeid og prioriterte innsatsområder skal sikres tilstrekkelige ressurser og det er et mål å redusere antall planer som iverksettes.

Plansystemet skal fremme et helhetlig perspektiv, herunder tverrfaglighet og samhandling mellom og på tvers av fagområder, forvaltningsnivåer og interesser. Planarbeid skal være kunnskapsbasert og bygge på bred medvirkning og innbyggerdialog. Folkehelseoversikten Mangfoldige Moss - slik har vi det 2023 er et kunnskapsgrunnlag som skal legges til grunn for planarbeid i kommunestyreperioden.

Kommuneplanens arealdel og samfunnsdel skal rulleres i perioden. Forslag til planstrategi med planprogram for revisjon av kommuneplanens samfunnsdel legges ut på høring i minst 6 uker.

Plan- og styringssystemet skal gjennomgå i forbindelse med revisjon av kommunens samfunnsdel, og det kan bli behov for å revidere planstrategien med prioriterte planoppgaver i løpet av planperioden.

Hans Reidar Ness
Kommunedirektør
Moss, 25.03.2024

Formannskapet 18.04.2024:

Behandling:

Forslag fra Styringsflertallet (Høyre, FrP, Ny Kurs og Venstre) fremmet av Anette Mjelde, Ny kurs

Forslag til vedtak:

1. Forslag til planstrategi vedtas som følger:
2. Moss kommune skal utarbeide et arealregnskap som en del av planbeskrivelsen til kommuneplanens arealdel.
3. Moss kommune skal utarbeide en arealstrategi. Prosessen for dette fastsettes som en del av planprogrammet til arealdelen, med eget politisk vedtak av arealstrategiene før politisk behandling av arealdelen.
4. Kommunen er positiv til boligformål: Kallumjordet (Gnr 194 Brnr 283), Vang-innspill 59/2020 (Gnr 181 Brnr 9) og Botneråsen/Ravnås-innspill 32/2020 (Gnr 135 Brnr 1)
5. Kommuneplanens samfunnsdel legges til grunn, og oppdateres kun med ev endringer som følge av arealregnskap og arealstrategi
6. Planprogram for revisjon av kommuneplanens arealdel utarbeides og legges fram for politisk behandling i september 2024
7. Folkehelseoversikten Mangfoldige Moss - slik har vi det 2023 tas til orientering. Oversikten utgjør et kunnskapsgrunnlag som skal legges til grunn for planarbeid i kommunestyreperioden.
8. Planprogrammet til rullering av kommuneplanens samfunnsdel tas ut av planstrategien.

Tilleggsforslag fremmet av Michael Torp, Fremskrittspartiet
Det legges inn en lett rullering/oppdatering av Veteranplanen i 2025.

Tilleggsforslag til styringsflertallets forslag: fremmet av Jorunn Karlsen Wiborg, Høyre
Saken sendes videre til kommunestyret for sluttbehandling.

Votering:

Kommunedirektørens forslag ble satt opp mot forslag fra Ny Kurs, Høyre, FrP og Venstre.
Forslag fra Ny Kurs, Høyre, FrP og Venstre ble vedtatt mot 6 stemmer (AP, SV, Rødt og

MDG).

Tilleggsforslag fra FrP ble vedtatt mot 2 stemmer (Rødt og MDG)

Tilleggsforslaget fra Ny Kurs, Høyre, FrP og Venstre ble enstemmig vedtatt.

Formannskapet- 018/24:

1. Forslag til planstrategi vedtas som følger:
2. Moss kommune skal utarbeide et arealregnskap som en del av planbeskrivelsen til kommuneplanens arealdel.
3. Moss kommune skal utarbeide en arealstrategi. Prosessen for dette fastsettes som en del av planprogrammet til arealdelen, med eget politisk vedtak av arealstrategiene før politisk behandling av arealdelen.
4. Kommunen er positiv til boligformål: Kallumjordet (Gnr 194 Brnr 283), Vang-innspill 59/2020 (Gnr 181 Brnr 9) og Botneråsen/Ravnås-innspill 32/2020 (Gnr 135 Brnr 1)
5. Kommuneplanens samfunnsdel legges til grunn, og oppdateres kun med ev endringer som følge av arealregnskap og arealstrategi
6. Planprogram for revisjon av kommuneplanens arealdel utarbeides og legges fram for politisk behandling i september 2024
7. Folkehelseoversikten Mangfoldige Moss - slik har vi det 2023 tas til orientering. Oversikten utgjør et kunnskapsgrunnlag som skal legges til grunn for planarbeid i kommunestyreperioden.
8. Planprogrammet til rullering av kommuneplanens samfunnsdel tas ut av planstrategien.

Det legges inn en lett rullering/oppdatering av Veteranplanen i 2025.

Saken sendes videre til kommunestyret for sluttbehandling.